

MUTRIKUKO

emakume eta gizonen

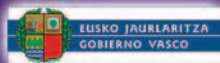
BERDINTASUN ERAKO

I. Plana

(2008-2011)

Mutrikuko
Udala

izartu

aurkibidea

• Aurkezpena	3
• 1 ARLOA: Udala	4
• 2 ARLOA: Kultura eta Kirola	8
• 3 ARLOA: Hezkuntza	10
• 4 ARLOA: Lana	11
• 5 ARLOA: Gizarteratzea eta Osasuna	13
• 6 ARLOA: Hirigintza eta Ingurumena	15

AURKEZPENA

Azken hamarkadetan, jendarte antolaketa eta egiturak asko aldatu badira ere, eta mugimendu feministari esker emakumeen eskubideen lorpenean aurrerapauso nabarmenak eman badira ere, emakumeak emakume izateagatik bazterkeria eta zapalkuntza pairatzen jarraitzen du bizitzako esparru askotan: emakumeen langabezia tasak gizonezkoena bikoizten du, lan baldintza kaxkarrak eta ezegonkorrak izaten dituzte, botere guneetan ordezkaritza txikia dute, bizi-raute eta zaintza lanen %80 emakumeek egiten dute eta, gezurra badirudi ere, emakumeen kontrako bortizkeriak gora egin du azken urteotan.

Testuinguru honetan, nabarmentzekoa da botere publikoen ardura zuzena. Lege eta arau juridiko ugari sortu da nazioarte, Europa, Estatu eta toki mailan, eta horien helburua Emakumeen eta Gizonen Aukera-berdintasunerako Eskubidea beren-beregi onartzea izan da. Besteak beste, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako 4/2005 Legea, otsailaren 18ko 4/2005 Legea, EAEko Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako IV. Plana, martxoaren 22ko 4/2007 Lege Organikoa, eta Toki Bizitzako Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Europako Gutuna. Ildo honetatik, Mutrikuko Udalak erronka honi eutsi nahi izan dio eta abian jarri du Mutrikuko I. Berdintasun Plana (2008-2011).

Emakume eta Gizonen Berdintasunerako Udal diagnostikoa eginda, errazagoa izan da indarguneak eta hobetu beharreko arloak ikustea. Diagnostikoan, udaleko teknikari zein politikarien ekarpenez gain, herriko emakumeen ekarpenak eta beharrak jaso dira. Honetaz gain, jendaurrean jarri zen planaren zirriborroa, herritarren ekarpenak jaso ahal izateko.

Mutrikuko Emakumeen eta Gizonen Berdintasun Planak lau urteko indarraldia izango du (2008-2011). Sei esku-hartze arlotan banatzen da:

- Udala
- Ongizatea eta Osasuna
- Kultura eta Kirola
- Lana
- Hezkuntza
- Hirigintza eta Ingurumena

Ezarritako arlo guztietan ezarriko dira helburuak eta arlo bakoitzean burutu beharreko ekintzak, EAEko Berdintasunerako IV. Planak dakartzan ekintza-taldeak kontuan hartuz (ezagutza sortzea; emakumeak jabeaztea; informazioa eta dibulgazioa; trebakuntza; baliabideak, zerbitzuak eta arauak sortzea eta egokitzea), horien jarraipena egiteko mekanismoak garatuz.

Eskerrak eman nahi dizkiet Mutrikuko Berdintasun Plan honetan parte hartu duten pertsona guztiei. Era berean, mutrikuar guztiak animatu nahi ditut aurrerantzean egingo diren ekintzetan parte aktiboa izateko, denen beharra izango baitugu hau dena gauzatzeko, ekarpen guztiak izaten direlako baliagarriak. Hortaz, ikusiko garelakoan, agur!

Josebe Astigarraga
(Mutrikuko alkatea)

UDALA

- **1.1. helburua: Kargu politikoek eta teknikoek udalaren politikan genero-ikuspegia ezartzeko konpromisoa eta etengabeko jarduna sortzea.**

EKINTZAK:

- 1.1.1. Urteko udal aurrekontuan berariazko partida bat sortzea udaleko berdintasun zerbitzuaren garapenerako.
- 1.1.2. Urteko udal aurrekontuan berariazko partida bat sortzea berdintasunerako planaren ondoriozko ekintzak abiarazteko.
- 1.1.3. Planaren edukiak ezagutaraztea Udalaren beraren barne-mailan eta Udalaren zerbitzuetan eta partaidetza aktiborako mekanismo bat ezartzea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatetza; Kontuhartzaitetza; Informatika.

- **1.2. helburua: Udalak azpikontrataturiko enpresen konpromisoa eta etengabeko jarduna sortzea emakumeen eta gizonen aukera-berdintasunaren arloan.**

EKINTZAK:

- 1.2.1. Emakumeen eta gizonen presentzia orekatua edota emakumeen eta gizonen aukera-berdintasunaren arloko barne-kudeaketarako konpromisoa duten enpresen kontratazioa lehenestea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatetza; Idazkaritza.

- **1.3. helburua: Udalaren langile eta kargu politiko guztiek beren gain hartzea Udalaren berdintasunerako I. Barne-planaren edukien erantzukizunak (arloak, helburuak eta ekintzak).**

EKINTZAK:

- 1.3.1. Bilerak egitea arloka kargu politikoekin eta I. Planaren ekintzen pertsonal tekniko arduradunarekin.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; arlo guztiak.

- **1.4. helburua: Udalaren langile guztiak jabeaztea genero-berdintasuna eremu guztietan onartu beharraz.**

EKINTZAK:

- 1.4.1. Urtero emakumeen eta gizonen berdintasunaren arloko bi saio sortzea eta ematea udal arloen, funtzioen edo lanpostuen beharren neurrietarako.

- 1.4.2. Emakumeen eta gizonen aukera-berdintasunari eta arlo bakoitzarekin lotutako politika publikoei buruzko jardunaldietara eta mintegieta-ra joatera bultzatzea pertsonal politikoa eta teknikoa.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; arlo guztiak.

- **1.5. helburua: Emakumeen eta gizonen berdintasunezko tratua ezartzea udaleko pertsonalak eta Udalak eginiko azpikontratek sortutako dokumentuetako hizkeran eta irudietan.**

EKINTZAK:

1.5.1. Udalaren hizkera eta irudiaren erabileraren gaineko gomendioei buruzko Alkatetza Dekretu bat onestea Udalaren Antolamenduari buruzko Arautegian sartzeko.

1.5.2. Udalaren pertsonalarentzako berdintasunezko hizkeraren eta irudien erabilerari buruzko Gomendioen Eskuliburua egitea eta argitaratzea.

1.5.3. Udaleko langileek tresnak eta laguntza teknikoa ematea Udalak sortzen dituen administrazio dokumentuetako (memoriak, aktak, txostenak, etab.), argitalpenetako eta kanpainetako irudien eta hizkeraren erabilera berrikusteko eta, hala denean, egokitzeko genero-ikuspegitiko.

1.5.4. Azpikontraturiko obraren edo zerbitzuaren ondoriozko dokumentu idatzi eta ikonografiko guztietako hizkeraren eta irudien berdintasunezko tratua egiteko konpromisoa baldintza teknikoen eta administratiboen orrietan ezarrita duten enpresen kontratazioa lehenestea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatetza; Idazkaritza; Euskera.

- **1.6. helburua: Emakume langileen berriazko beharrak ezagutzea lanean egun duten posizioa hobetzeko.**

EKINTZAK:

1.6.1. Emakume langileen eskariak ezagutzeko galdetegi bat egitea, lanean egun duten posizioa hobetze aldera.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Alkatetza; DEBEGESA.

- **1.7. helburua: Emakumeen eta gizonen kopuruan oreka sustatzea aukeraketarako epaimahaietan, barne-kudeaketako batzordeetan eta pertsonaleko batzan, genero-estereotipoak alde batera utzita.**

EKINTZAK:

Kontratazioko epaimahaiak, barne-kudeaketako batzordeak eta pertsonaleko batzak sortzea emakumeen eta gizonen presentzia orekatuarekin, araudiak eskaturiko espezializazioa eta titulazio akademikoa errespetatuz betiere.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatetza; Idazkaritza.

- **1.8. helburua: Genero-ikuspegia udaleko arlo guztietan ezartzeko bidean aurrera egitea.**

EKINTZAK:

1.8.1. Sexuaren aldagaia Udalaren aplikazio informatikoetan sartuta dagoen aztertzea eta aldaketak ezartzea ahal den kasuetan.

1.8.2. Datuak sexuaren arabera biltzea, aztertzea eta interpretatzea udalaren eta mankomunitateko jarduketan eta zerbitzuen plangintzan, erabileran eta eskuratzeko moduan.

1.8.3. Udaleko pertsonalaren partaidetza duten udal estatistiketan generoa aztertzeak gakoak buruzko gida bat egitea.

1.8.4. Udalean burutzen diren administrazio egintzen eta arauen genero-eraginari buruzko ebaluazioak egitea, Eusko Jaurlaritzaren gomendioen arabera.

1.8.5. Herritarren Arretarako Zerbitzuan genero-ikuspegia sartzeko prozesuan aurrera egitea zerbitzu hori planifikatzean, abiaraztean eta ebaluatzean, betiere beste zerbitzu batzuetan heda daitezkeen estrategiak eta tresnak garatuz.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; arlo guztiak.

- **1.9. helburua: Berdintasunezko udal gobernuaren eraketa sustatzea.**

EKINTZAK:

1.9.1. Emakumeek politikan duten partaidetzari buruzko jardunaldia antolatzea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; arlo guztiak.

- **1.10. helburua: Mutrikuko emakumeak eta gizonak genero-berdintasunaz jabeaztea.**

EKINTZAK:

1.10.1. Emakumeentzat funtsezkoak diren egunak ospatzeaz jabeazteko jarduerak antolatzea hala nola martxoak 8 (Emakumearen Nazioarteko Eguna), azaroak 25 (Emakumearen kontrako Indarkeriaren kontrako nazioarteko eguna), etab.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatetza; Kultura.

- **1.11. helburua: Gaitasun pertsonalak garatzea, emakumeak beren autonomia ekonomikoaz eta erabakiak hartzeko esku hartu beharraz jabeazteko.**

EKINTZAK:

1.11.1. Lidergoari, negozioari, gatazkak konpontzeari eta abarri buruzko ikastaroak, jardunaldiak, etab. daudela jakinaraztea langileei eta horietan parte hartzea bultzatzea.

1.11.2. Debabarreneko eskualdean Jabetze-ikasgela martxa jartzean partehartzea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA, Alkatetza.

- **1.12. helburua: Berdintasunaren gaia lantzen duten instantzietan parte hartzea, bertan parte hartzen duten udal-letako emakume langileen jabetzea kudeatzeko.**

EKINTZAK:

1.12.1. Parte-hartze aktiboa izatea Berdintasunaren; horretarako, sarean sartzeko gestio guztiak egingo dira eta sare horrek antolatutako lan-talderetara eta bileretara joango da.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA, Idazkaritza.

- **1.13. helburua: Emakumeen eta gizonen presentzia orekatua erraztea lan-taldeetan, genero-mainstreaming-a ezartzeko sortuko diren udal tresnetan.**

EKINTZAK:

1.13.1. Emakumeen eta gizonen berdintasunezko partaidetza sustatzea Udalean sortuko diren lan-talde guztietan.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Alkatetza, DEBEGESA.

- **1.14. helburua: Udaletxeko gizon langileen artean erantzukidetasuna bultzatzea.**

EKINTZAK:

1.14.1. Udaleko langileak jabeazteko barne-kanpaina bat egitea, besteen laguntza behar duten eta laguntza hori behar ez duten pertsonak zaintzeko baterako erantzukidetasuna sustatzeko.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA, Alkatetza, Arlo guztiak.

- **1.15. helburua: Pertsonaleko administrazioak eta pertsonaleko batzak beste udal batzuetan edo herri administrazio batzuetan bateratzearen arloan abiarazitako bateratze-neurriekin eta jardunekin bat egiten duten pertsonen datuen ezagutza sustatzea.**

EKINTZAK:

1.15.1. Urteko txosten bat egitea Debabarreneko udaletan bateratze-neurriekin bat egiten duten gizonen eta emakumeen datuekin, Aldundiaren, EAEren, etab. beste estuku batzuen datuak.

1.15.2. Beste udal edo herri administrazio batzuetan bateratzearen arloan abiarazitako jardun onei buruzko informazioa ematea.

1.15.3. Beste udal edo herri administrazio batzuetan bateratzearen arloan abiarazitako beste jardun onei buruzko jardunaldi bat antolatzea.

1.15.4. Udaleko gizon langileek ezarritako bateratze-neurriekin bat egitea sustatzea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; arlo guztiak.

- **1.16. helburua: Sexu-jazarpena prebenitzea lanean.**

EKINTZAK:

1.16.1. Prebentziorako eta jarduteko protokoloak ezartzea laneko sexu-jazarpenaren aurrean, Udalhitz Hitzarmenaren eremuan.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Alkatetza; arlo guztiak.

- **1.17. helburua: Min fisikoa, sexuala edo psikologikoa izateko arriskuan dauden emakume langileentzako segurtasun neurriak ezartzea.**

EKINTZAK:

1.17.1. Gizarte langileek ikusitako arriskuak ezagutzea beraien beharrianak ezagutzeko.

1.17.2. Lan arriskuen ebaluaketetan genero-ikuspegia txertatzea, konkretuki min fisiko, sexual edo psikologikoen arriskuen ebaluaketetan.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Gizarte Ongizatea.

- **2.1 helburua: kirolaren eskaintza eta jarduna dibertsifikatzea eta emakumeei tradizionalki gizonezkoen kirolak egiteko eta gizonei tradizionalki emakumezkoen kirolak egiteko posibilitateak ematea.**

EKINTZAK:

- 2.1.1. Eskola kirolaren bereizketan eragina duten genero-faktoreei buruzko ikerketak egitea.
- 2.1.2. Federaturiko kirolaren bereizketan eragina duten genero-faktoreei buruzko ikerketak egitea.
- 2.1.3. Aurrekontuen betearazpenari eta kirol federatuaren arloko herri guneen erabileari buruzko azterketa.
- 2.1.4. Genero-estereotiporik gabeko kirola sustatzeko jabearazte-kanpainak egitea.
- 2.1.5. Klubetako zuzendariak generoaren arloan gaitzea.
- 2.1.6. Baliabideak eta diru-laguntzak edo bestelako laguntzak ematea helburu hori lortzeko programak edo jarduerak dituzten kirol elkarteei eta taldeei.
- 2.1.7. Ikastetxeei aholkuak eta laguntza emateari eustea genero-ikuspegia eta hezkidetzaz sartzeko kirol programetan.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Kultura; Kirolak; DEBEGESA.

- **2.2. helburua: Kirola egiten duten emakumeen portzentajea eta haien interesen arabera kirola aukeratzeko posibilitateak handitzea.**

EKINTZAK:

- 2.2.1. Aukera-berdintasunarekin lotutako irizpideak ezartzea udalerriko kirol ekarte eta taldeentzako diru-laguntzen deialdietan.
- 2.2.2. Emakume gutxi dauden kirolezko ikastaro monografikoak garatzea.
- 2.2.3. Adin guztietako emakumeek kirola egiteko sustapenez jabearaztea eta informazioa ematea.
- 2.2.4. Emakumeentzako informazio orokorrak garatzea kirol instalazioei dagokienez.
- 2.2.5. Kirol eskaintza egokitzeari eustea, emakumeek beharren azterketetan adierazitako eskariei erantzuna emateko.
- 2.2.6. Udal igerileku bat eraikitzea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Kultura; Kirolak; DEBEGESA.

- **2.3 helburua: Emakumeek hedabideetan duten presentzia handitzea, kultur eta kirol jardueretan duten presentzia ikusarazteko berdintasun baldintzetan, baita emakumeak jabearaztea erraztea ere.**

EKINTZAK:

- 2.3.1. Kultura eta udal kirolen arloek garaturiko programen eta jardueren informazioaren tratamendua aztertzea genero-ikuspegitik.
- 2.3.2. Kulturaren eta kirolaren arloan adituak diren udalerriko emakumeen zerrenda bat egitearekin jarraitzea.
- 2.3.3. Emakumeek eginiko kultur eta kirol jarduerak eta berdintasuna sustatzen duten jarduerak ezagutaraztea.
- 2.3.4. Emakumeek gizartean eta politikan duten partaidetzari buruzko azterketa bultzatzea, elkarteetan eta erakunde politikoetan eta sindikaletan osotasunean duten presentzia kontuan izanik.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Kultura; Kirolak; DEBEGESA.

- **2.4. helburua: Udalerriko elkarteek kultur, kirol eta aisialdiko jarduerak planifikatzea eta burutzea genero-ikuspegitik.**

EKINTZAK:

- 2.4.1. Laguntza teknikoa eta, diru-laguntza ematea genero-ikuspegia haien egituretan eta lan-eremuen garapenean txertatzeko prozesuan dauden erakundeek.
- 2.4.2. Azpikontraturiko enpresei eta udalerrian kulturaren eta kirolaren arloetan lan egiten duten erakundeek trebakuntza eta laguntza teknikoa genero-ikuspegia ikuspegitik.
- 2.4.3. Herritarrei ezagutaraztea kirol eta kirol arloak berdintasunerako tokiko planaren garapenean buruturiko politikak eta lorturiko emaitzak.
- 2.4.4. Udalerriko kultur elkarteek berdintasuna sustatzeko arte eta kultur lehiaketak egitea.
- 2.4.5. Kultur eta kirol elkarteek hizkeraren eta irudien erabilera ez sexista sustatzea.
- 2.4.6. Trebakuntza eta orientazioa ematea genero-ikuspegia erakundeetan eta oro har elkarteetan sartzea sustatzeko.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Kultura; Kirolak; DEBEGESA.

• **3.1. helburua: Ikastetxeak jabearaztea hezkidetzaren programetan ezartzeko Beritzeguneraren bidez eta ezarpen hori sustatzea.**

EKINTZAK:

- 3.1.1. Hezkuntzako udal arlo edota sailtako pertsonal teknikoa trebatzea (eremu formala edo ez formala) hezkidetzaren eta genero-ikuspegia ezartzeko tresnak eskuratzearen inguruan.
- 3.1.2. Ikastetxeetan eta hezitzaile eta gurasoen elkarrekin artean hezkidetzaren inguruko errealitatea eta beharrak zehazteko azterketak egitea.
- 3.1.3. Hezkidetzari buruzko trebakuntza eta aholkuak ematea haur hezkuntzako ikastetxeetako, ludoteketako, “gazte taldeetako”, udal euskaltegi-taldekotako, aisialdi hezkuntzako eta hezkidetzako, etab. hezitzaileei eta zuzendaritzako taldekoei.
- 3.1.4. Hezkidetzako esperientziak trukatzeko guneak sortzea ikastetxeetan eta hezkuntzako guneetan.
- 3.1.5. Trebakuntza/hezkuntzako programak eta hezkuntza programa osagarriak diseinatzea haur eskoletan, aisialdiko eta hezkuntzako beste gune batzuetan genero-ikuspegitik, hezkidetzaren eta kulturen arteko ikuspegia txertatuz.
- 3.1.6. Hezkidetzaren arloko aholkularia sortzea proposatzea, hezkuntzako udal arloei eta sailei atxikia.
- 3.1.7. Programak diseinatzen eta kudeatzen dituzten erakundeekin hezkidetzako jardueren garapena sustatzea.
- 3.1.8. Hizkera eta irudien erabilera ez sexistaren erabilera sustatzea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Kultura, Euskara; DEBEGESA.

• **3.2. helburua: Erantzukidetasuna handitzea etxeko lanean eta neska-mutilak zaintzeko lanean.**

EKINTZAK:

- 3.2.1. Gurasoak, irakasleak eta begiraleak erantzukidetasunaren arloan informatzeko edota jabearazteko programak egitea.
- 3.2.2. “Erantzukidetasunaren astea” egitea udalerrian.
- 3.2.3. Hezkuntzako programak garatzea haur eskoletan eta udalaren eskumeneko beste hezkuntza gune batzuetan, baita etxeko lanen eta neska-mutilak zaintzeko lanen erantzukidetasuna handitzeko hezkuntza programa osagarriak ere.
- 3.2.4. Erantzukidetasuna sustatzen duten materialak eskuratzeko modua erraztea haur eskolei, ludotekei, “gazte taldeei”, udal euskaltegiei, etab.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Kultura, Euskara; DEBEGESA.

• **3.3. helburua: Udalerrian eskaintzen den helduentzako trebakuntza hobetzea emakumeen partaidetza bultzatuz.**

EKINTZAK:

- 3.3.1. Pertsona helduei zuzendutako trebakuntza programak sortzea (EPA, Esperientzia Ikasgelak...).

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Kultura; Euskara; Alkatetza; DEBEGESA.

• **3.4. helburua: Emakumeek lanbide heziketako zikloetan duten partaidetza handitzea, bereziki tradizioz gizonenak diren zikloetan.**

EKINTZAK:

- 3.4.1. Sexistak ez diren lanbide orientazioko programak garatzea udalerriko ikastetxeetan.
- 3.4.2. Bokazio-aukeraketa ez sexista sustatzen duten kanpainak egitea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Kultura, Euskara; DEBEGESA.

• 4.1 helburua: Udalerriko emakumeek lanean aritzeko aukerak eta lanaren kalitatea hobetzea.

EKINTZAK:

- 4.1.1. Lanbide heziketako ikastaroen kopurua handitzea eta heziketa horri eustea LHko ikastetxeen eta LANBIDEn arteko lankidetzaren bidez.
- 4.1.2. Trebakuntza ematen duten ikastetxeek azterketa bat egitea, familia-kargak dituzten emakumeak laneratzeko arazoa kudeatzeko moduari buruzkoa.
- 4.1.3. Lanean diharduten emakumeen behar espezifikoak aztertzea, haien interesen arabera ikastaroak planifikatzeko edo horretarako pizgarriak emateko.
- 4.1.4. Informazioaren eta lanaren teknologia berriei buruzko ikastaroen antolaketa sustatzea.
- 4.1.5. Amatasun eta aitatasun lizentzien, senideak zaintzeko eszedentzien, etab. erregulazioa ezagutaraztea udalerriko langileei.
- 4.1.6. Emakumeen eta gizonen berdintasuna sustatzea udalerriko enpresen artean (trebakuntza, informazioa, berdintasun planak egitea jardun ona...) jabeazte-kanpainen bidez: jardunaldiak, topaketak, etab.
- 4.1.7. Jarraipena egitea enpresentzako neurriak baliozkoak diren ala ez jakiteko.
- 4.1.8. Udalaren eremuko langabezi tasak eta okupazio-tasak, kategoriak eta trebakuntza ezagutzea, adinaren eta sexuaren arabera banakatuta.
- 4.1.9. "Elikagaien erabilera"ren sektorean hausnarketa estrategikoa bultzatzea (kontserbagileak eta besteak).
- 4.1.10. Turismo sektorea bultzatzen jarraitzea emakumeentzako lan irtenbide bezala.
- 4.1.11. Udalerriko merkataritzaren etorkizunaren inguruko hausnarketa bultzatzea emakumeentzako lan irtenbide bezala.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatzea; Turismoa.

• 4.2 helburua: Emakumeen eta gizonen desberdintasuna txikitzea kopuruen aldetik teknologia eduki altuko eta ezagutzako puntako lan teknikoetan, emakumeen partaidetza handituz.

EKINTZAK:

- 4.2.1. Emakumeentzako lan-trebakuntzako eta trebakuntza-laneko programak garatzea sektorean kontrata daitezten.
- 4.2.2. Teknologi eduki altuko puntako sektoreetako lan teknikoetara bideraturiko trebakuntza-ibilbideak eta lan-eremuak jakinaraztea ikastetxeei.
- 4.2.3. Ikasle emakumei zuzendutako inguruko bigarren sektoreko enpresetara bisita gidatuak antolatu.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatetza; Ikastetxeak.

• 4.3. helburua: Emakumeen eta gizonen desberdintasuna txikitzea kopuruen aldetik tradiziozko industri sektoretako lan teknikoetan, emakumeen partaidetza handituz.

EKINTZAK:

- 4.3.1. Udalaren eremuko langabezi tasak, okupazio-tasak, kategoriak eta trebakuntza ezagutzea, adinaren eta sexuaren arabera banatuta.
- 4.3.2. Emakumeentzako lan-trebakuntzako eta trebakuntza-laneko programak garatzea industriaren sektorean kontrata daitezten.
- 4.3.3. Jarraipena egitea enpresentzako neurriak baliozkoak diren ala ez jakiteko.
- 4.3.4. Enpresariak tradiziozko industri sektoretan emakumeak kontratatzearen arloan dauden jardun onez jabeazteko jarduerak egitea.
- 4.3.5. Eskualdeko ikastetxeetako (lehen eta bigarren hezkuntza) irakasle eta orientatzaileentzako trebakuntza eta informazio kanpainak egitea, eskualdeko industri sektore erakargarria dutela ezagutu dezaten eta eskualdeko industriaren sektorearen erakargarritasun hori ikasleei transmititzeko gai izan daitezten eta, era berean, industriaren eremuko lan teknikoetara eta teknologikoetara bideraturiko trebakuntza-ibilbideak indartzeko gauza izateko.

4.3.6. Emakume ikasleek eskualdeko industriaren errealitatea ezagutzeko kanpainak egitea.

4.3.7. Eskualdeko ikastetxeek emakume ikasleak hartzeko kanpainak egitea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatzea; Ikastetxeak; Enpresak.

• 4.4 helburua: Etxeko eta zaintza lanetan ematen den denboran emakume eta gizonen artean dagoen desberdintasuna gutxitzea.

EKINTZAK:

4.4.1. Aholkuak ematea amatasun edota aitatasun baimenak eta besteen laguntza behar duten pertsonak zaintzeko baimenak hartzen dituzten pertsoneri, lanpostura itzultzean.

4.4.2. Erantzukidetasunerako lehiaketa bat sortzea udalerrian.

4.4.3. Erantzukidetasunean aurrera egin beharrari buruzko eztabaida publikoa sustatzeko kanpainak abiaraztea.

4.4.4. Denbora-bankuen sorrera sustatzea.

4.4.5. Udalerriko biztanleek pertsonak zaintzeko eta etxeko lanak egiteko emandako denboraren erabilerari buruzko azterketa bat egitea eta ezagutaraztea.

4.4.6. Bateratzeari buruzko tokiko itunak egitea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatetza; ikastetxeak; Enpresak; sindikatuak.

• 4.5 helburua: Bizitza pertsonala, familia eta lana bateratzea eta ahalbidetzeko baldintzak sortzea.

EKINTZAK:

4.5.1. Laneko bilerak edo hainbat pertsonaren parte-hartzea dakarren edozein jarduera egiteko ordutegi-tartea zehaztea.

4.5.2. Zerbitzu publikoak eta pribatuak bateratze-beharretara egokitzeko mailaren azterketa bat egitea.

4.5.3. Enpresa pribatuko langileak bateratzearen inguruan dauden neurriez, bateratzerako lan eskubideez eta abarrez jabeazteko kanpainak eta ekintzak egitea.

4.5.4. Informazio eta aholkularitza zerbitzua sortzea, bateratzea bermatuko duten neurriak edota zerbitzuak abiarazi behar dituzten enpresa pribatuentzat.

4.5.5. Bizitza pertsonala, familia eta lana bateratzea laguntzeko neurriak edota zerbitzuak garatzea, eskola aldiaren iraupenarekin lotuta ez daudenak.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatetza; Ikastetxeak; Enpresak.

• 4.6. helburua: Emakumeen enplegua sustatzea landa-eremuan.

EKINTZAK:

4.6.1. Emakumeek landa-guneetan enpresak sortzea sustatzen duten programak egitea.

4.6.2. Nekazaritzaren gizarte irudia positibo bihurtzeko kanpainak egitea, zehazki emakumeek eginiko jarduera.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatetza; DEBEMEN.

• 4.7. helburua: Gizon eta emakumeen artean berdintasun eta diskriminazio ezaren printzipioak bultzatzea, Gizarte Erantzukizun Korporatiboko ekimenen bitartez.

EKINTZAK:

4.7.1. Emakumeen kontratazio eta sustapenerako ekintza positiboak eta estrategiak garatzea.

4.7.2. Enpresetako hitzarmen kolektiboetan, sexuaren araberako diskriminazio ezaren inguruko klausula bat sartzea sustatzea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: DEBEGESA; Alkatetza; Enpresak.

- **5.1. helburua: Tratu txarren eta sexu-erasoen biktimak laguntzeko eta babesteko eskariei koordinazio, kalitate eta eraginkortasun irizpideekin erantzutea, tratu txarren eta sexu-erasoen aurrean jarduteko EAEko udalerrietako tokiko protokoloak ezarrita.**

EKINTZAK:

- 5.1.1. Genero-indarkeriaren biktimak diren emakumeak laguntzarekin eta esku-hartzarekin lotutako gaiak sartzeari udalaren enplegu publikoko gai-zerrendan.
- 5.1.2. Udaleko pertsonal teknikoari edota indarkeriaren biktimak diren emakumeei lege eta psikologiaren arloko aholkuak ematen dizkieten erakunde kudeatzaileak trebatzea berdintasunaren arloan, kultura desberdinen ikuspegia barne.
- 5.1.3. Udaletako berdintasuneko eragileak eta pertsonal teknikoa trebatzea jarduteko tokiko protokoloak garatzeko eta bultzatzeko.
- 5.1.4. Topaketak egitea jarduteko tokiko protokoloak abiarazteko interesa duten udalen eta horrelako protokoloak dituzten udalen artean.
- 5.1.5. Emakumeen kontrako indarkeriari buruzko datuak ezagutaraztea.
- 5.1.6. Etxeko tratu txarren eta sexu-erasoen aurrean jarduteko tokiko protokoloak egitea.
- 5.1.7. Udalaren laguntza juridikoa eta psikologia emateko baliabideak indartzea tratu txarren eta sexu-erasoak jasaten dituzten emakumeentzat.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Gizarte Ongizatea; Osasuna; Udaltzaingoa; DEBEGESA.

- **5.2. helburua: Udalerrian diskriminazio anitza jasaten duten emakumeen egoera gehiago ezagutzea.**

EKINTZAK:

- 5.2.1. Zaintzaren zeharkako kostuei buruzko dibulgazio eta dokumentu programak sortzea zaintzaile informalentzat.
- 5.2.2. Gizarte ekintza arloek zerbitzu espezifikoa bat sortzea autonomiarik ez duten pertsonak laguntzen dituzten emakumeei edota pertsonen laguntzeko eta orientazioa emateko.
- 5.2.3. Gizartearen baztertuak izateko arriskuan dauden emakumeen gizarte baliabideekin lotutako beharren estaldura-maila aztertzea.
- 5.2.4. Arduradun politikoen jakinaraztea pobrezian eta baztertuak izateko arriskuan dauden emakumeen gizarte beharrei aurre egiteko udal estaldura.
- 5.2.5. Pobrezian bizi diren emakumeek eta gizonek eskaturiko diru-laguntzak bizkor eskuratzeko bideak sortzea.
- 5.2.6. Gizartearen baztertuak izateko arriskuan dauden emakumeen enplegua sustatzeko neurriak eta kontratazioa bultzatzeko programak diseinatzea eta abiaraztea.
- 5.2.7. Baztertuak izateko arriskuan dauden eta etxebizitza eskuratu behar duten emakumeen kopurua handitzeko neurriak diseinatzea eta abiaraztea.
- 5.2.8. Gizartearen baztertuak izateko arriskuan dauden eta aniztasun funtzionala duten edota beren autonomia sustatzeko laguntza behar duten emakumeen beharren errealitatea eta estaldura-maila aztertzea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Gizarte Ongizatea; DEBEGESA.

- **5.3. helburua: Udalerrian baztertuak izateko arriskua duten taldeen egoera ezagutzea genero-ikuspegitik.**

EKINTZAK:

- 5.3.1. Toki administratioko eta hirugarren sektoreko erakundeen pertsonal teknikoa trebatzea gizartearen baztertuak izateko arriskuan dauden emakume etorkinen atentzioa eta esku-hartzea hobetzeko genero ikuspegia txertatua dituzten tresnetan.
- 5.3.2. Gizartearen baztertuak izateko arriskuan dauden emakume etorkinen beharren errealitatea eta estaldura-maila aztertzea.
- 5.3.3. Baliabideak baztertuak izateko arriskuan dauden emakume etorkinen berariazko beharretara egokitzea.

5.3.4. Emakume etorkinen topaketarako foroen sorrera sustatzea.

5.3.5. Famili erantzukizunak dituzten eta bakarrik dauden emakumeen beharrak ezartzea gizarte bazterketaren kontrako programen diseinuan.

5.3.6. Emakume etorkinak gizarte zerbitzuetan sartzeko modua erraztea, haien trebakuntza eta laneratzea errazteko.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Gizarte Ongizatea; DEBEGESA.

• 5.4. helburua: Udalerriko ginekologia zerbitzua hobetzea.

EKINTZAK:

5.4.1. Arloan eskumena duten erakundeekin akordioak bultzatzea udalerriko emakume guztiei atentzio genikologikoko zerbitzuak bermatzeko.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Gizarte Ongizatea; DEBEGESA.

• 5.5. helburua: Herritarrak osasun orokorraz eta generoaz jabeaztea, nesken, nerabeen eta emakume helduen osasuna sustatuz.

EKINTZAK:

5.5.1. Haurrentzako eta nerabeentzako osasunerako hezkuntza programetan sartzea elikaduraren gaineko gaitzen eragina murrizteko.

5.5.2. Osasunaren sektorean edota aholkuak ematen dituzten kontseiluetan lantzea osasunarekin eta generoarekin lotutako gaiak.

5.5.3. Elikaduraren inguruko gaitzei eta genero-ikuspegitik dituzten arriskuei buruzko informazioa emateko kanpainak egitea.

5.5.4. Elikatzeko ohitura osasungarriak hartzearen garrantziaz jabeazteko eta informatzeko kanpainak egitea.

5.5.5. Ongizate fisikoaz eta mentalaz jabeazteko eta informatzeko kanpainak egitea, betiere genero-ikuspegiaren aldetik.

5.5.6. Ongizate fisikoaren eta mentalaren arloko tailerrak antolatzea emakumeentzat. Diru-laguntzak ematea elkarteei osasun programak egiteko.

5.5.7. Elkarteei eta ikastetxeei diru-laguntzak emateari eustea osasunaren prebentziorako jarduerak antola ditzaten.

5.5.8. Emakumeen osasunari buruzko prebentzio eta informazio kanpainak proposatzea osasun zentroetan.

5.5.9. Emakumeak itxaroteko geletan daudela baliatzea emakumeen egoerari eta eskubideei buruzko informazioa emateko orriak, aldizkariak, prentsako laburpenak, etab. erabiliz.

5.5.10. Pertsonal sanitarioa jabeaztea emakumeen eskubideak urratzen diren egoerak detektatzeko modua errazteko eta Berdintasun Zerbitzuarekiko koordinazioa sustatzea.

5.5.11. Trebakuntza eta sentsibilizazioa bultzatu, emakumeek gehiegizko medikaziora jo ez dezaten, beraien gorputza onar dezaten eta auto-estimua hobetu dezaten.

5.5.12. Emakumeek euren burua zaintzearen garrantzia irakastea emakumeei, baita osasunaren erantzukizuna familiako beste pertsona bati zuzen ardurapean uzten irakastea ere.

5.5.13. Gizonak mentalizatu beraien osasunaren zaintza norberaren kontua denaz eta bizitza osasungarriko ohiturak jarraitzeaz.

5.5.14. Emakumeen sexualitateari buruzko gogoetarako tailerrak egitea eta sexu-aukerei buruzko informazioa ematea (lesbianismoa, heterosexualitatea, etab.).

5.5.15. Bereziki emakumeengan eragina duten lan arazo eta gaixotasunen ardura bultzatzea.

5.5.16. Alkoholismoak eta tabakismoak emakumeen osasunean dituzten ondorioei eta arriskuei buruzko informazioa ematea.

5.5.17. Eskolako haurrentzako prebentzio-programak baliatzea haurrak aukera-berdintasunaz jabeazteko.

5.5.18. Arriskuko jokabideak dituzten gazteak laguntzeko programetan aitek eta amek inplikazio-maila bera izatea bultzatzea.

5.5.19. Sexu osasunaren eta ugalketaren osasunaren arloko informazioa eta prebentzioa indartzea.

5.5.20. Sexu hezkuntzako programa integrala ikastetxeetan eta sexuari buruzko informazio bulegoa sortzea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Gizarte Ongizatea; DEBEGESA.

HIRIGINTZA ETA INGURUMENA

6. Arloa

- **6.1. helburua: Hiria planifikatzeko eta diseinatzeko irizpideak identifikatzea eta aplikatzea, bizitza pertsonala, familia eta lana bateratzea errazteko.**

EKINTZAK:

- 6.1.1. Bizitza pertsonala, familia eta lana bateratzeko oztopoei eta jardun onari edo bateratzea errazten duten elementuei buruzko diagnostikoa egitea hiriaren plangintzari eta diseinuari dagokienez.
- 6.1.2. Diagnostikoan identifikatutako lehentasunezko hobekuntzen implementazio maila ebaluatu.
- 6.1.3. Hiriaren plangintzaren eta diseinuaren arduradunak generoaren eta bateratzearen arloan trebatzea hiriaren plangintzan.
- 6.1.4. Egon dauden barrera arkitektonikoak kentzea.
- 6.1.5. Herri guneak eta erabilera kolektiboko gune pribatuak zaintza-lanak egiten dituzten pertsonentzat egokitzea.
- 6.1.6. Jolas egiteko guneak, berdeguneak, korridore berdeak, sare berdeak, etab. udalerrietan sortzea sustatzea.
- 6.1.7. Bizitza pertsonala, familia eta lana bateratzea sustatzen duten alderdiak aintzat hartzea Hirigintza Plan Orokorren Berrikuspenean.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Hirigintza; DEBEGESA.

- **6.2. helburua: Landa-eremuko emakumeen eta gizonen beharrak ezagutzea.**

EKINTZAK:

- 6.2.1. Udalerriko landa-guneetako biztanleek irisgarritasunaren, segurtasunaren eta garraioaren arloan dituzten beharren azterlan parte-hartzailea egitea, sexuaren eta adinaren arabera banatuta, eta hobetzeko proposamenak garatzea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Hirigintza; DEBEGESA.

- **6.3. helburua: Emakumeak seguru sentitzen ez diren udalerriko tokiak identifikatzea, toki horiek desagerrarazteko neurriak abiarazteko. Emakumeak seguru sentitzen ez diren toki gehiago ez agertzeko irizpideak ezartzea.**

EKINTZAK:

- 6.3.1. Dagokion udal araudian, segurtasun irizpideak txertatu genero-ikuspegitik.
- 6.3.2. Emakumeak eta gizonak seguru sentitzen ez diren udalerriko tokiei buruzko diagnostikoa egitea, hainbat faktore aintzat hartuta: segurtasun pertsonala, bide-segurtasuna, etab.
- 6.3.3. Araudia betetzearen inguruko jarraipena egitea.
- 6.3.4. Kexak eta iradokizunak biltzeko zerbitzua sortzea.
- 6.3.5. Ikusitako hutsuneak apurka-apurka egokitzea, eta beste neurri batzuen artean, udalerriko gune guztien nahikoa argiztapena eta garbitasuna bermatuko da.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Hirigintza; DEBEGESA.

- **6.4. helburua: Emakumeek eta gizonek eginiko ekarpenen gizarte mailako onarpenera orekatzea onarpen hori hiriko elementuen bidez egiten denean (kalea, plaza, monumentu izenak, etab.).**

EKINTZAK:

- 6.4.1. Kale, plaza eta abarrerako izenak aukeratzeko prozesuei buruzko araudia sortzea.
- 6.4.2. Kale, plaza, monumentu eta elementu sinbolikoen izenak aztertzea.
- 6.4.3. Emakumeen izenak kale, plaza, monumentu eta abarretan ezartzeko aukera ebaluatzea.
- 6.4.4. Emakumeen ekarpenak nabarmentzeko ibilbide historiko-kulturalak diseinatzea eta abiaraztea.
- 6.4.5. Herritarrek arlo honetan dituzten eskariak eta proposamenak kudeatzeko bideak sortzea.
- 6.4.6. Udalerriko gizarte, ekonomi eta politikako emakumeei buruzko ikerketa historikoa egitea eta argitaratzea.

ARLO EDOTA ERAKUNDE ARDURADUNAK: Hirigintza; DEBEGESA.

